

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 лепта

Србије ОДБОР

БРОЈ 10 лепта

„ВЕЛИКИ НЕПРИЈАТЕЉ НЕМАЧКЕ“ Припреме за пресудан ударац

Док се на западном фронту развија једна од највећих битака овога рата, и док наши непријатељи свим средствима и свим начинима маневришу у корист обуставе непријатељства, докле се с оне стране океана у великој северо-америчкој републици наставља обимна делатност на ратним припремама. Председник Вилсон, влада, парламенат и сенат Сједињених Држава — сви су удружили своје напоре, да што пре приведу у дело грандиозан план, који ће Немачкој задати последњи ударац и окончати крвави рат. Финансијска средства, која Америка ставља Савезницима на расположење и која употребљује на извођење свога огромног ратног програма, неизмерна и неисцрпна, показују решеност Сједињених Држава, да се по сваку цену добије велики рат. Миллиони војника спремају се за велику пролећну војну, 100.000 пилота тренира се, да са 20.000 авиона који су у грађењу узму учешћа у предстојећој борби. Цео амерички народ, сви трговци, и све банке, једном речју сви елементи потпомажу свим средствима енергичну акцију свога председника, који неуморно наставља своје велико дело.

Немачка организација покушала је, да преко својих агената омете америчке напоре али је претрпела потпун и сраман пораз. Њене подземне мреже разголићене су за релативно кратко време, и цела шпијунска акција пресечена је у корену. Сједињене Државе очишћене су од немачких агената. Шпијунска немачке дипломатије, омогућена преко шведских представника у Аргентини и Мексици откривена је, и то је учинило, да су и све јужно-америчке републике предузеле енергичне мере, сличне мерама Сједињених Држава. Тако је Немачка са својом подземном политиком не само промашила циљ, већ је пожњела и сасвим негативан резултат.

Многобројне последице већ сусе осетиле. Вашингтонска влада забранила је сав извоз за Шведску за коју је утврђено, да је снабдевала Немачку. Исто тако, забрањен је извоз без специјалних дозвола и за све остале неутралне земље. Заведена је најстрожа контрола и предузете су апсолутно сигурне мере, да се спречи свако будуће снабде-

вање Немачке од стране неутралних. Тиме је постигнуто двоје: прво, Немачка је сада потпуно упућена на властиту производњу, и друго неутрални су доведени у тежак положај и огорчени су на Немачку, коју чине одговорном за то. Ове чињенице погоршале су још више економску кризу централних сила, и имале су великог дејства и на погоршање политичке ситуације. Несумњиво је, да ће и то, поред осталог, ускорити свршетак рата у корист Савезника.

Немци су потпуно схватили огромну опасност, која им прети од Америке и зато чине очајне напоре, да изазову преговоре о миру, пре него што Америка изведе свој колосалан план, како би избегли фаталан ударац. Њихова мржња концентрисана је против председника Вилсона, кога називају »великим непријатељем Немачке«.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Мадрид, 4. — Министарски је савет решио да објави опасно стање у целој Шпанији. Комесар владе дао је оставку. Законски пројекат о штампи проузроковао је јаку импресију у парламентарним круговима.

Мадрид, 4. — Добро обавештени кругови овде демантују вест да ће краљ Алфонс посредовати у корист мира.

Атина, 4. — Из Њу-Јорка јављају да је грчки посланик Русос предао своја акредитивна писма председнику Вилсону. 1. Скарс грчки посланик на шпанском двору предао је такође своје исправае краљу Алфонсу у Сан-Себастијану.

ГРЧКА ШТАМПА

»Неа Елас«
Годишњица Солунске државе.

Солун, пошто је као тврђава лажне младотурске слободе пре неколико година освојио Цариград, освојио је Атину, али као грчка варош овога пута, и био је сигуран да ће превладати у Атини, коју је гњавила чизма германског тиранина. Центар Елинизма помицао се северније, знак да ће се целокупни Елинизам кроз кратко време проширити на север, као што ће се раширити на исток. Није могло бити сумње да ће овај нови центар Елинизма привући све што је одабраног имала Грчка а у тиранисној Атини оставити користољупце и међу слобод-

ним грађанима оне који су или били похањени или остали као невидљиви егзархари поробљене вароши или су били у немогућности да напусте тиранини град.

И с доласком Елефтерија Велизелоса у Солун, почиње једна творачка активност какву докле није познала васкрела Грчка. На ничега је створена једна Држава јана, измислена, с ауторитетом. Држава свесна својих права према грађанима али и својих обавеза према њима. И видеше многонапаћени Солунци и Македонци шта је то управа цивилизоване државе, осетише благодати слободе и законитости, и могоше слободно изражавати своје жеље и своје жалбе и гледати како се задовољавају њихови оправдани захтеви. У Солуну се показала снага наше нације, доведене у нужду да ствара из ничега. И створена је ту, поред осталог, војска народна, која је осећала грчки срцем и мислима грчки умом, ослобођена свих оних глупих и роњских подражавања на која су хтели да навикну грчку војску мајмуна слободних генералиштаба.

Его једне годишњице! Када се доврши дело које је отпочела револуција Солуна а уврдио, увећао и уопштио долазак у Солун Великог Управљача, тада ће се ова годишњица прослављати као једна од најсјајнијих у историји Нове Грчке. (Број 1240).

Пол-Луј

СТАЊЕ У ПОЉСКОЈ

— Изјава г. Терешченка —

Штокхолм, 4. октобра.

Шведски лист »Штокхолмс Дагблат« објавио је интервју дописника »Тана« у Штокхолму г. Андреје Валца. Овај је пре неколико дана припрео из Петрограда где је имао један разговор са мин. спољних послова г. Терешченком. Из тога интервјуа износимо неколико ставова који се односе на питање Литваније и Пољске. »Терешченко ми је дуго говорио о будућности Пољске и одобрио ми је да изнесем да руска влада жели апсолутну независност Пољске. Министар је рекао да се пољска независност лако може остварити приступом на море. Међутим овај бисе приступ на море могао наћи једино на литванској територији која ће бити саставни део руске републике.

Литванија — наставио је министар — као и остале области руске државе у којима станују страни народи, имаће широку аутономију, нарочито у погледу језика, религије, наставе и администрације. Она ће добити легална права за њену

скупштину у локалним питањима. Али ипак Дунав мора остати централни парламенат на све руске државе.

Министар је се дотакао и Финске питања која мора имати нарочити режим.

МИНИСТАРСКА КРИЗА

— Михаелис или Билос —

Париз, 4. октобра

Министарска је криза имала за резултат огромне оштуде од стране министра морине противу три посланика морине, који су припомогли побуни морнара на извесним немачким ратним лађама.

Повлачење министра морине неће дати никакво задовољење већини Рајхстага која тврди да је канцелар солидаран са радом министра морине.

Немачка штампа живо претреса питање о промени канцелара Михаелиса који путује у Курландију одакле ће се вратити у Берлин у току данашњег дана.

Кајзер и његов министар спољних послова Кулман налазе се још у Софији. Вратиће се вероватно, у току недеље. Онда ће се сазвати владине одлуке. Иагледа да ће се канцелар повући и већ се говори о личности која ће га заменити. Пријатељи фон Билова врше велику пропаганду да га доведу на положај канцелара.

Женева, 4. октобра

Говори се да је Немачка сазвала конференцију у Софији у циљу да примора своје савезнике да наставе рат; пошто је кајзер обећао да ће се рат свршити ове зиме.

ВЛАДА И „ЦРНА РУКА“

1.
Равије је у овом листу, а у овом чланку »Баш увек исти« било говора о чланку неког угледног Српског политичара у »Београд. новинама«, у ком тај угледни господин тврди да је друштво »Уједињене или смрт« постало 1910 године (а не 1911) и да је оно основано са знањем српскога двора и Српске владе. Осим тога он додаје још и ово:

»Ово дакле удружење није основано против престолонаследника Александра и Пашића, а саопштене Српске владе није ништа друго него непоштено изражање истине и намерно заваривање оних, који нису упућени у саму ствар«.

У поменутом чланку »Баш увек исти« напоменута су два факта, која утврђују да »угледни« господин не говори истину. После тога штампано је у овом листу писмо фенерала у пензији г. М. Божановића (за кога је »угледни« господин рекао да је био оснивач и председник тога друштва), који такође одговорило и јасно каже да ни он за то друштво није знао. То би било довољно да утврди да »угледни« господин просто измишља. Али тај угледни господин нарочито жели да утиче на оне, »који нису упућени у ствар«, рачунајући да ће их он, у овим приликама, моћи »загодно« упутити, јер и он зна правило да свет увек радије верује у зло него ли у добро. Због тога неће бити сувишно, ради оних »који нису упућени у саму ствар«, изнети још доказа да је тврђење угледнога господина срамна, измеђарска клевета, којом он и у овим тешким приликама хоће да се умилити и послужити непријатељу Српскога народа, бацајући блато у лице Српском владаоцу и његовој влади — дакле

целом Српском народу. Треба стално имати на уму да је Аустрији неопходно потребно да докаже како су Српски владалац и Српска влада стварали завере, да би тиме пред светом оправдала свој мучки напад на Србију и овако злостављала Српскога народа.

Људи, који су створили поменуто друштво и поменуто заверу, јесу огорчени противници Пашићеви и његове странке, која је године 1910, 1911, 1912 и све до данас била на управи земље и давала земљи владе. И због тога су они то своје друштво и његове намере брижљиво крили не само од владе већ и од чланова владине странке, па и од свију других људи у Србији, за које су знали да такве послове не могу одобрити и прихватити. То је друштво одмах, у своје почетку, отпочело огорчену и безобзирну борбу противу Пашића и његове странке. У неколиким ондашњим београдским листовима, у којима су они имали својих присталица, отпочело је против странке ва влади и њених угледних чланова такво писање да му по безочности и безобзирности нема рапна. Нису се штеделе ни најинтимније породичне ствари појединих људи. Ово је довољно познат факат свима, који су тада пратили јавни живот у Србији, па било да су упућени у ствар било да нису.

Међутим су се, као што рекосмо, оснивачи овог превратничког друштва брижљиво старали да само друштво сакрију. О томе најбоље сведоче ове две белешке из дневника потпуковника Велимира Вемића, које гласе:

»10. х. 1911 — Аци Б. *) сигуран човек причао да је Столе Пр. причао да има организација и у њој 2000 љ. имао у рукама последни рас-

писе ... !!! Српска дискреција ... »12. х. 1911 — Код мене 1**), 4**), 5**), 6***) и 7***)». Са свих страна реферат да се дознало о организацији. Ја саопштих реферат А. Б. *) Број 1. потврди да Стојан зна; Број 6. рече да му је то Саша причао. **) Обавља додају да их је имао К.д.т. (командант) места Божановић и питао за т. зв. »црну руку«.

»Столе Пр.« и »Стојан«, који се у овим белешкама спомиње, јесте г. Стојан Протић један од најугледнијих чланова странке, која је тада била на влади, и министар, личност од које су чланови поменутог друштва највише зазирали и кога су најогорченије и јавно и тајно нападали.

Ако се добро сећамо, баш тих дана из које су ове Вемићеве белешке отпочео је у београдском листу »Трибуна« низ чланака о »Црној Руци«, у којима се категорички тврдило да такво друштво постоји, па је штампан и правилник тога друштва. Три члана изазвали су доста јако убуђење и у грађанству и у војсци. То је дало повода ондашњој влади да »обзбиљније узме ову ствар у руке«.

Тада су чланови организације јамачно увидели да су се још у почетку и сувише затрчали, па су одједном застали. Листови у којима су они имали својих присталица, једнодушно су и енергично порицали постојање таквога друштва, и уредника листа »Трибуна« нападали бесомучно и без икаквих обзира. Официри пак, па које је »Трибуна« указивала претом као на творце овога друштва, — као што сведочи фенерал г. Божановић у поменутом свом писму — тврдили су својом часном речју да тако друштво не постоји и успели су да увере војну власт да је оно, што је »Трибуна« изнела, фалсификат. У опште влада није могла тада доћи ни до каквих позитивних доказа о постојању таквога друштва.

Како су пак чланови тога друштва после тога радили далеко обавривије и тактичније него до тада, и како су одмах после тога пред владу искрела друга много значајнија питања (Стварање Балканског Савеза), било се године 1912 скоро и заборавило на то друштво. Онда, онда у београдским листовима спомињала се »Црна Рука«, она се спомињала и у приватним разговорима политичара, али се преко тога ипак прелазило као цркео безначајне ствари, чије је постојање врло сумњиво.

1) Јамачно мајор Александар Багојевић.
2) Потпуковник пок. Илија Радивојевић.
3) Потпуковник Велимир Вемић.
4) Пок. Љубомир Јовановић, нов.
5) Потпуковник пок. Драгутин Димитријевић.
6) Потпуковник пок. Војислав Танкосић.

1) Мајора Александра Багојевића?
2) Не зна се која је ово личност.
— Наставиће се —

НАШИ ЗАРОБЉЕНИЦИ

— Спасли се ропства —

Ових дана су се спасли из аустро-угарског ропства и пребегли у Швајцарску ови наши заробљени војници:

Реља Обрадовић, родом из Рогаче, округа Београдског, војник 1 чете 3 батаљона 7 пука првог позива, заробљен приликом нашег одступања у Крушевачкој болници;

Љубомир Живокић, из Батуше у срезу и округу Пожаревачком, војник 4 чете 4 батаљона 9 пеш. пука првог позива, заробљен код Парафина;

Василије Којић из Трпана у срезу и окр. Крајинском, бив. војник 1 чете 3 батаљона 13 пеш. пука првог позива, заробљен приликом преласка у Срем на Чевртији 24 августа 1914 године;

Милутин Хранисављевић, кафеџија из Крњева, ср. орашког округа смедеревског, обвезник 4 чете 1 допунског батаљона Дунавске Дивизије првог позива, заробљен при повлачењу на положајима између Парафина и Ђуприје.

Милош Стефановић из Грлишта срез зајечарског окр. Тимочког, обвезник 4 чете 1 батаљона 13 пешад. пука заробљен новембра 1914 године на положају »Главица« код Лазареваца приликом спасавања свог рањеног команданта Жив. Бадића.

Сви су ови војници радили најтеже послове на положајима према талијанском фронту, гинући и гладујући.

Пошто се опораве, биће упућени у своје јединице.

КАРАЦАС ШПИЈУН

— Веран службеник централних сила —

Атина, 4. октобра

»Елефтерос Типос« даје следеће информације: Бивши отпавник послата Грчке у Бериу Карацас, један од највернијих органа бившег краља, вршио је у Швајцарској шпијунску противу поданика Споразума на чак и противу Грка а у корист Централних сила и кајзера чији је био веран службеник. Он је задр-

жавао у архиви берлинског посланства све извештаје наших посланика у Бечу, Софији и Цариграду који би могли да промене спољну политику Грчке. Претходно он је достављао све те извештаје немачком посланику у Бериу који му је дозвољавао да их шаље или не у Атину. Он је то исто чинио и са хитним извештајима упућеним у Атину од стране Патријарха и грчких митрополита у Турској.

Карацас је, сем тога одржавао телеграфске везе са централним силама преко Позена—Софије—Атине. Пошто су Савезници уништили телеграфску везу између Ниша и Корче, Немци су је за помоћ Дусманиса успоставили поново испод земље.

Врло често Теотокис и Карацас достављали су командантима сумарна инструкције адмирала Тирпица.

Карацас је најзад издавао ројалистима пасоше са којима су без икакве тешкоће прелазили немачку границу.

АУСТРИЈА И ПОЉАЦИ

Услови гласања буџета

Париз, 4. окт.

Депеше из Аустро-Угарске јављају, да је буџетна комисија аустријског рајхсрата усвојила привремену буџет за последњи семестар, подразумевајући ту ратне кредите од 9 милијарди круна.

Пре гласања овога буџета, шеф пољске странке Далинки изјавио је, да су Пољаци гласали у корист привременог буџета после добивених уверења од стране владе за Пољске. Изгледа, да су Пољацима дате следеће концесије:

- 1.) Установљење уставног режима у Галицији;
- 2.) Завођење аутономије у варошима и сеоским општинама;
- 3.) Материјално успостављање Галиције;
- 4.) Накнаде за ратне недаће.

Аустријски мин. војни објаснио је пред војном комисијом рајхсрата, зашто ће неспособни људи ландштурма бити мобилисани, додајући да истрошеност аустријских војних снага изазива потребу позивања помоћних класа.

Румунски коминике

Јаш, 3. октобра

На целом фронту латиције. На разним секторима наша је артиљерија бомбардовала непријатељске ровове. Непријатељ је јаче бомбардовао два виси 10 километара југо-западно од Савесе у области Ваице и Марачести.

Наше су патроле изненадиле један непријатељски истакнут положај у области Марачести, заробиле војнике и заплениле један митраљез. Наши су авијатичари бацили 400 килограма експлозива на непријатељске депое код станице Одшести.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Лондон. — Заробљени немачки војници у последњим борбама у Фландрији, изгледају сасвим мизерно. Они причају да је депресија у немачкој војсци узела велике размере. Заробљени официри причају да су пукови 261 и 262 потпуно деморалисани за

време напада и побегли су у позадину где су вероватно уништени артиљеријом. Узорак ове лајнке је и недостатак ратујућег духа 18 класе која чини знатан део ефективна који је ангажован у борби.

Њу-Јорк. — Јапанска је мисија одушевљено примљена од становништва вароши. Варош је била окићена јапанским заставама. Председник вароши г. Мачел ју је свечано примио у општини. После примања 165 пук отпратио је мисију до одређене јој резиденције.

Лондон. — Из Одесе јављају Рајтервојенгајнци: Према извештајима са румунског фронта, Макензен, желећи да искористи повољно време ове јесени врши припреме за напад на фронту Фоскана.

Петроград. — Команда Балтичке флоте известила је министарство морине да су све лађе готове за акцију.

Париз. — Играчица Мата Харм, осуђена због шпијунске смрт, стрељана је јуче изјутра.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Бомбардовање Битоља

Непријатељ је 1. ов. мес. опет безразложно бомбардовао Битољ, избацивши на варош 255 граната разних калибра.

Пред знатне материјалне штете погинули су: Нељена, жена Божица Грујића, Аца Котенић занатлија, Илинка Гроздановић, Сабри седмогодишњи синчић Сабри-аге и Миреша жена Ејупе Ибраимић.

Сем тога теже је рањено шест лица. Јуче су Бугари попова изложили артиљеријској ватри Битољ, избацивши на Варош 193 гранате. Овога пута сем материјалне штете срећом није било људских жртава.

Српски социјалисти

На конгресу француских социјалиста у Бордоу говорио је у име српске социјалистичке странке Коста Новаковић изложивши у своме говору велике и тешке жртве, што их је поднео његов мученички народ, остајући увек веран својој савезничкој дужности. Тај говор учинио је дубок утисак на цео скуп.

Српско трговачко друштво

Обавља све банкарске послове. Врши размену новца по најповољнијим дневним курсевима.

Прима новац на штедњу и чување.

Канцеларија се налази у улици Александра Великог бр. 7, у згради хотела »Кавала«, преко пута бив. грчке централне поште.

Изгубљене ствари

Милоје Митић инвалид, изгубио је у Солуну: војни пасош, објаву за путовање и уверење за продају дувана.

Моли сваког брата Србина ко је ове ствари нашао или што о њима зна да му јави преко комесара избегличког логора или редакције овог листа, нашта ће му бити захвалан.

Српска књижара

Српска књижара М. Ристивојевића налази се привремено у кижоску »Атласа«, на улазу парка Бела Кула идући од Олимпоса, на самом шеталишту поред мора. Препору-

чује поред осталих српских књига »Енглескињу у српској војсци«: »Доживљаје наредника Миладина« са сликама; »На рекама Македонским«; Свеске са прогреса; Мапе ратних фронтава; Колекцију дописних карата са сликама српског повлачења кроз Арбанију. Разне речнице и граматике за учење страних језика.

Објаве

Од данас ће се у избегличком логору продавати поврће искључиво српским избеглицима са спуштеним ценама од 50 од сто колико је Привредна Инспекција одобрила за српске избеглице.

Из канцеларије Владних Комесара 2 октобра, 1917 год. бр. 4335, у Солуну.

Новчана помоћ Српским избеглицима за месец септембар тек год. почеће се издавати од 1. ов. мца у канцеларији Владних Комесара у улици Дијадоху Георгију бр. 23.

Ред издавања као и прошлог пута.

Из канцеларије Владних Комесара 1 октобра, 1917 год. бр. 4338, у Солуну.

Д-р Александар Штрала, зубни лекар из Битоља, са станом у улици »Аетроракне« бр. 14, близу цркве »Ахија Тријада«, известио је Владне Комесаре, да ће сваког Српског избеглицу. Кога Комесари њему упуте као сиромашног бесплатно дечити: вадити зубе, неговати вилице и друге послове; а у случају plombирања зуба, наплатиће само употребљени материјал.

Предње се јавља Српским избеглицима ради знања.

Из канцеларије Владних Комесара 1 октобра 1917 год. бр. 4337, Солун.

Захвалност

Господин Управник овдашње руске болнице »Св. Димитрије«. Као болнице руског Црвеног Крста, приложио је Владним Комесарима а у име руског Црвеног Крста (11) једанајест колета разних одеља и преобука за наше сиромашне избеглице.

Владни Комесари у име сиромашних Српских избеглица и овим путем изјављују Господину Управнику као преставнику руског Црвеног Крста у Солуну, своју захвалност на овом племенитом и богатом дару.

Из канцеларије Владних Комесара 2 октобра 1917 год. бр. 4372, Солун.

Позивају се

Позивају се, да изволе престати Канцеларији Владних Комесара у Солуну, или ако нису у месту да јаве тачне адресе и то:

Ернестина Пилц по акту бр. 4302;

Костадинка Ристић бабица, по акту бр. 4280

Драгић М. Стевановић по акту бр. 4275.

Јован П. марковић грађ. предузимач из Скопља по акту пр. 4247

Милан Сп. Пешић делов. општ; по акту бр- 4248.

Ставра Динас трговац из Солуна, поакту бр. 4210.

Ванко Хаџас рентијер из Смедерева, по акту бр. 4230.

Владимир П. Мирић председ. општ. Калањевске по акту бр- 3736.

Милан Спасојевић обвез. чинов. реда у б. Франц. резерв. болници по акту број 3948.

Јован П. Јовановић из Крагујевца по акту бр. 3818.

Јосиф А. Маринковић тумач, по акту бр. 3331.

Милоје Недић полиц. писар срезно Жерпског по акту бр. 3853.

Михаило Ф. Тајсић полиц. писар у оставци по акту бр. 3710.

Милорад Максимовић нач. срезно Орашког по акту број 3851.

Љуба Миленковић лолци. писар по акту бр. 3801.

Да изволе престати овом Генералном Консулату ради извесног саопштења:

Г. г. Васка Петровић има карту из Швајцарске од сина Милош Поповић службеник Народне Банке има чек.

Из канцеларије Краљевског Српског Генералног Консулата у Солуну 2 октобра 1917 године.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Лондон, 4. — »Морнинг Пост« је објавио чланак дописника на Балкану у коме овај износи напоре које је Бугарска предузела ради закључења мира. Дописник препоручује савезницима да се држе резервисано јер је сваки покушај бугарског краља и бугарске државе израз Фердинандове воље и његове тајне политике. Била би велика срамота узети у обзир предлоге бугарског краља.

Атина, 4. — Из Рима јављају »Патрису« да искрцавање немачких контингента на острвима Даго и Озелу има за циљ да скрене пажњу немачкога народа који је јако узнемирен услед побуне на немачким ратним лађама. Руска република мрзи кајзера толико колико и цара и неће никада закључити сепаратан мир.

Лондон, 4. — Поводом последњих борби у Фландрији »Манчестер Гвардијан« пише: »Ми смо заузели висове одакле можемо бомбардовати немачка утврђења која се налазе у равници. Пруске трупе морају или да се повлаче или да претрпе пораз.«

Рим, 4. — *Енглески и француски представници на Савезничкој конференцији стигли су овде. На првој седници г. Луццини држио је значајан говор, на који су одговорили делегати Жовеси и Симон.*

Вери, 4. — Немачка је криза врло озбиљна. Фон Капеле оптужује Михаелиса што га је на сраман начин напустио. Већина Рајхстага жучно напада Михаелиса. Штампана пише врло неповољно противу канцелара и тражи од кајера да га смени.

Женева, 4. — »Најесте Минхнер Нахрихтен« веле, да ће канцелар ове недеље наставити конференсање са посланицима Алзас-Лорена ради припреме регулисања питања Алзас-Лорена.

Рим, 4. — Према »Корriere дела Сера« Папиња пота као и одговори на њу тревали су да остану у тајности али су објављени услед индискреције извесних личности.

Амстердам, 4. — Јављају да ће се закон о евакуацији стралица из Немачке применити за 3 до 4 недеље. Та мера је предузета услед оскудице намирница.

Рим, 4. — Кроз који дан долази у Рим нарочита француска комисија да испита аферу Боло-паше.

Рим, 4. — Сутра ће отпочети италијан. парламент.

Базел, 4. — Манхајмски »Глас Народа« веле, да је жетва у Немачкој мања ове године за 4,630.000 тона него прошле године.

Цирих, 4. — У Бечу је због војних злоупотреба осуђен на 12 година робије високи чиновник Лајвбебер. Више других осуђено је на 10, 6 и 5 година.

Амстердам, 4. — Услед вести, да ће Немци узимати странце у војску, једна полузванична депеша из Берлина јавља, да ће то бити само са странцима, који су у извесној руци и немачке народности и са људима без народности.

Цирих, 4. — Од извесног времена аустријска штампа хладна је према Килману, у коме је раније имала кредита. То се објашњава жељом за брзим миром.

Базел, 4. — Велики скуп држан је у Берлину, на коме су канцелар, Хелферих и други говорили против Вилсоновог мешања у немачке унутрашње ствари.

Базел, 4. — »Берлинер Моргенпост«, констатујући са жаљењем да се немачке армије на свима фронтима задовољавају дефанзивом тражи офанзиву по сваку цену.

Копенхаген, 4. — *Најзанимљивији резултат, који је произишао из дискусија у рајхстагу јесте, да немачка влада рачуна на скоро започињање преговора о миру.*

Саопштења

Аца Павловић, адвокат, да јави своју адресу Милану Р. Премовићу рез. поручнику, пошта 111, да би му доставио карту из Србије.

Код рез. поручника Милана Р. Премовића, пошта 111, имају карте из Србије: Љубомир Стојковић од Милева из Београда; Јован Стојковић од Виде и Јеле из Београда;

Милишко, Живан, Трифун и Живко браћа Радиојевићи од оца Милана из Стублина.

Војислав Кр. Вељовић и Бошко Јаковић оба из Трстеника, да се јаве на адресу Саве Митровића — Уљукло Шумадијска облас. дивизија.

Одговорни уредник
Бошко Богдановић

Штампарија »Велика Србија«

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Француски коминике

Париз, 4 октобра

На фронту Есна, после живог бомбардовања Немци су извршили више препада на француске положаје јужно од Куртекона. Успели су да заузму један истакнут положај одакле су одмах протиснути. Одбијен је још један препад јужно од Ела. На осталом фронту канонада.

Италијан. коминике

Рим, 4. октобра

Северно од Ленгумо непријатељске су патроле ицтеране у бегство. На фронту Јулијанских Алпа артиљеријска борба са прекидима. На платоу Бајсиде артиљеријски дуел.

Енглески коминике

Лондон, 4. октобра

Јака артиљеријска борба у железничке пруге Ипр

Наши су авијатичари у вадушној борби јуче оборили пет немачких аероплана. Један наш апарат недостаје.

Наши су аероплани бомбардовали Бриц, аеродроме у Вареснару и Вутаву.

Руски коминике

Петроград, 4. октобра

На западном и румунском фронту пушкарање и активност извиђача.

На кавкаском фронту у правцу Ремака, у области југо-западно од Ерзинџана Турци су предузели офанзиву и приближили су се нашим рововима али су бомбама и пушчаном ватром одбијени. У долини Моривана сукоби између извиђача и предњих одељења.

У Црном мору у близини обале Анадолије наши су торпедери уништили 11 натоварених једрилица и заробили 20 војника.